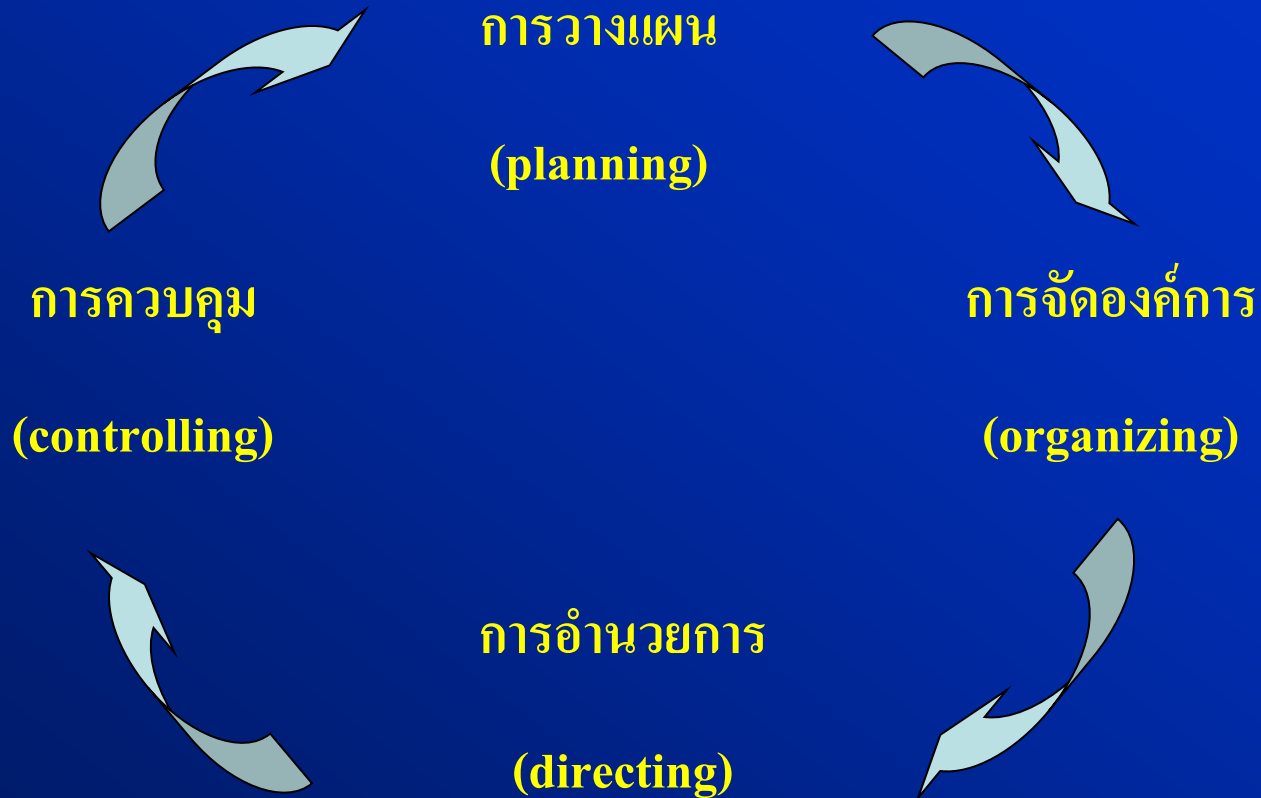

การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา

พล.ร.ต.หญิง ดร.สุภัทรา เอื้องวงศ์

24 กค. 2548

หน้าที่พื้นฐานของผู้บริหาร

การควบคุมภายใน

- กระบวนการที่แทรกหรือแฝงอยู่ในการปฏิบัติงานปกติ
- เกิดขึ้นโดยบุคลากรของหน่วยงาน
- เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินการขององค์การจะบรรลุวัตถุประสงค์

ความเสี่ยง

- ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร
- โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่าหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

Risks is good or bad ?

ข้อดีของความเสี่ง

- สร้างโอกาสและทำให้ได้มาซึ่งความพอใจ
- ทำให้มองเห็นแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์
- เปิดหูเปิดตาผู้บริหารมองเห็นแนวทางและสิ่งท้าทายชัดเจนขึ้น
- กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการคิดนอกกรอบ
- ทำให้เกิดแรงยึดเหนี่ยวและเพิ่มการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

Good risk management processes can help to build good moral in a number of ways.

Good morals cannot be bought, it had to be developed.

Chris Chapman and Stephen Ward, 1997

Plan - Risk

Risk - Control

ความเสี่ยงนำไปสู่ การควบคุม บริหารความเสี่ยง

เสี่ยงมาก

คุมมาก

เสี่ยงมาก

คุมน้อย

เสี่ยงน้อย

คุมมาก

เสี่ยงน้อย

คุมน้อย

ปัจจัยเสี่ยง : สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง

ปัจจัยภายใน

1. Policy/Strategic Risk
2. Operational Risk
(รวม Human Resource)
3. Financial Risk

ปัจจัยภายนอก

1. Competitive Risk
2. Supplier Risk
3. Regulatory Risk
4. Social/ Econ/Political Risk

การบริหารความเสี่ยง

- กระบวนการที่ใช้ในการระบุวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ รวมทั้งการกำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมความเสี่ยง หรือการบริหารความเสี่ยง ฝ่ายบริหารต้องประเมินความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

การบริหารความเสี่ยง

การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ โดยลดเหตุและโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสียหายและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง

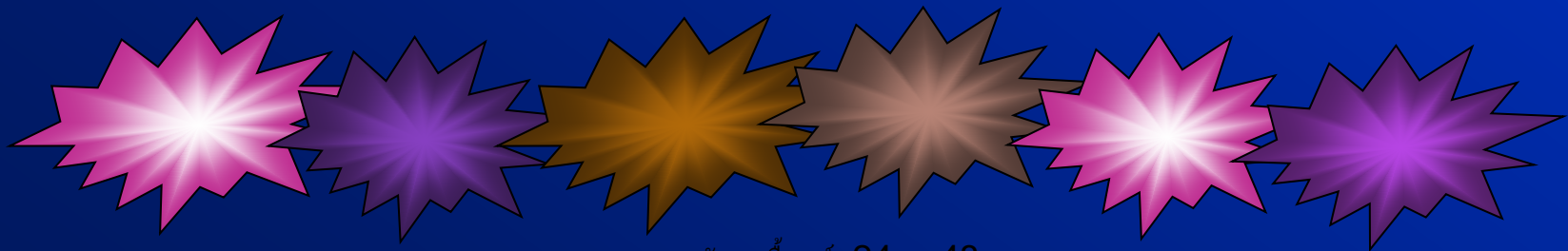

- Identify risk
  - Risk assessment
  - Risk response
  - Control activity
  - Information + Communication
  - Implementation + Review decision
-

การระบุปัจจัยความเสี่ยง

- ผลกระทบจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อม
- ปัจจัยความเสี่ยงที่ได้ระบุไว้ในการวางแผนและการประมาณการของหน่วยงาน
- ข้อตรวจพบที่ได้จากการตรวจสอบ การสอบทาน การติดตามและประเมินผล
- ปัจจัยอื่นๆที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

การประเมินความเสี่ยงในหน่วยงาน จะเป็นการ
ประเมินการปฏิบัติงานในภาพรวมของหน่วยงานเพื่อให้
ทราบเหตุการณ์ของความเสี่ยงและหาแนวทางแก้ไขและ
ควบคุมให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่เกิดความเสียหายน้อย
ที่สุด

ความเสี่ยงทางการศึกษา

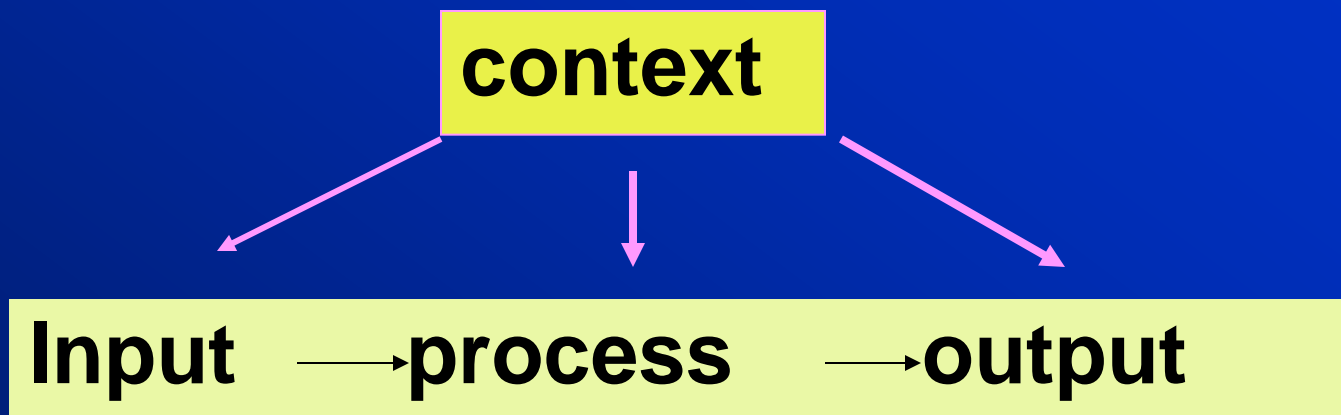
การศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

“การศึกษา” ครอบคลุมการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปัจจัยความสำเร็จของการศึกษา

ปัจจัยเชิงระบบ

ประเด็นความเสี่ยง

Context

กฎหมาย พระราชบัญญัติการศึกษา นโยบายทางการศึกษา

สถานะเศรษฐกิจ การเมือง

สถานะทางสังคม,การแข่งขัน

การเติบโตและพัฒนาทางเทคโนโลยี

การประกันคุณภาพการศึกษา

ฯลฯ

ประเด็นความเสี่ยง

Input

นโยบาย วัตถุประสงค์

บุคลากร ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน

หลักสูตร

สื่อวัสดุอุปกรณ์

ทรัพยากร , งบประมาณ ฯลฯ

ประเด็นความเสี่ยง

Process : การนำนโยบายไปปฏิบัติ การวางแผน

กระบวนการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตร , การพัฒนานักศึกษา

ระบบการบริหารงาน คน เงิน

การบริการวิชาการ

การทำวิจัยการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การพัฒนาบุคลากร ฯลฯ

ประเด็นความเสี่ยง

Out put, Outcome

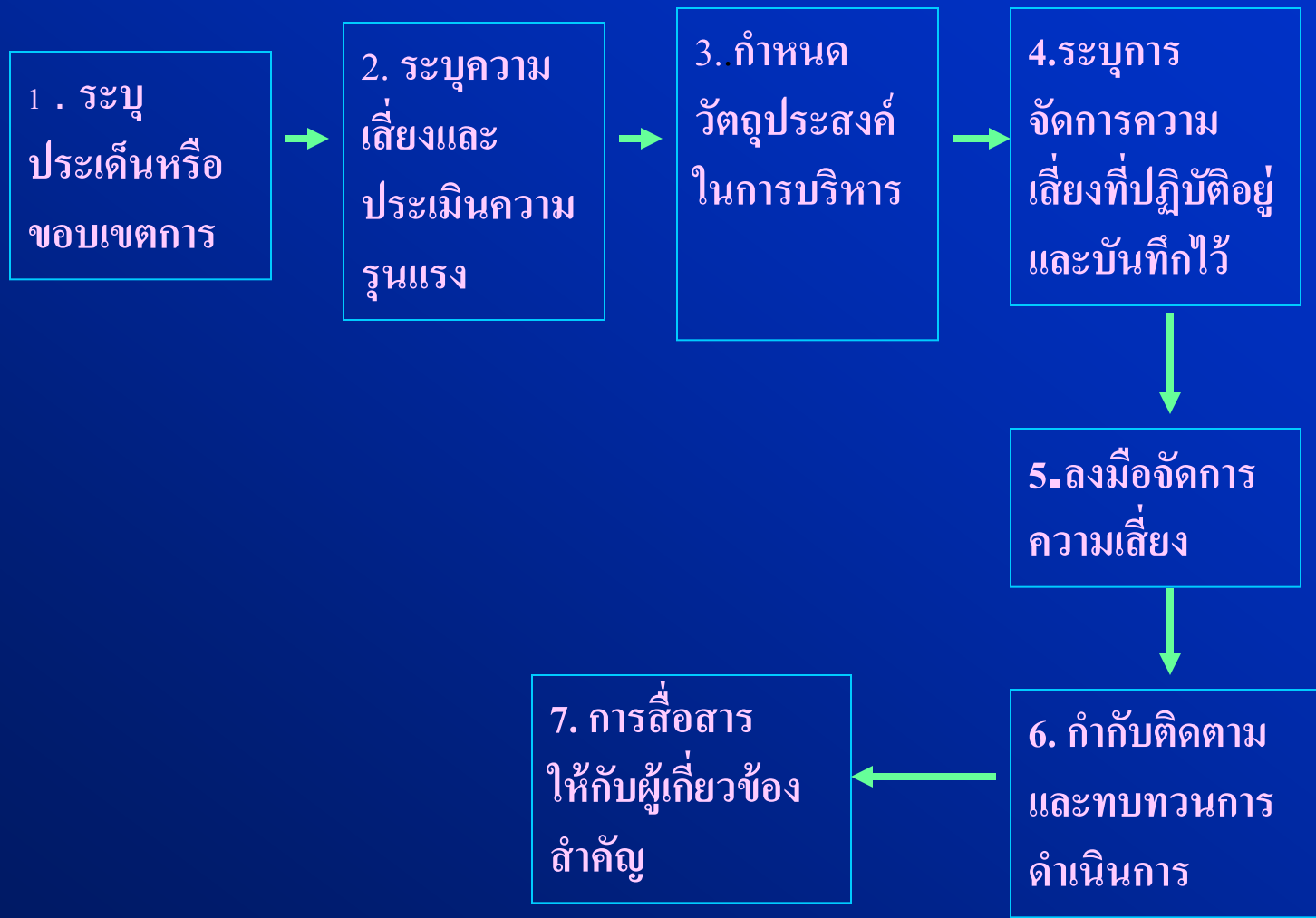
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

งานวิจัย

งานบริการวิชาการ

งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

1 . ระบุประเด็นหรือขอบเขตการ

เป็นการระบุประเด็นที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

แหล่งข้อมูล อาจมาจากการทำ **workshop** กับ
ผู้เกี่ยวข้อง จากคู่มือการปฏิบัติงานต่างๆ จากเอกสารรายงาน

2. ระบุความเสี่ยงที่ต้องเผชิญในแต่ละประเด็น จัดลำดับความสำคัญของ
ความเสี่ยง และความเป็นไปได้ของการที่จะจัดการ

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการที่จะจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

4. กำหนดกิจกรรมที่จะใช้ในการจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น อาจรวมทั้ง การพัฒนาบุคลากร การสอนงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน อาจต้องใช้ IT เข้ามาช่วย หรือ อาศัยผู้เชี่ยวชาญภายนอก

5. ดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดและอาจมีการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ

ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ทั้งนี้ต้องแน่ใจว่า มีทรัพยากรเพียงพอ ทั้ง คน เงินและความชำนาญ

6. คงดำเนินการในกิจกรรมจัดการความเสี่ยงต่อและอาจใช้วิธีใหม่ตามความเหมาะสม

7. ความเสี่ยงไม่ใช่สิ่งคงที่ อาจมีความเสี่ยงใหม่ๆเกิดขึ้น มีการตรวจสอบกลยุทธที่ใช้เพื่อให้การวางแผนที่ทันสมัย

8. ทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน

การจัดระดับความเสี่ยง

- เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วสร้างความเสียหายระยะสั้น ส่งผลต่อความเชื่อมั่นขององค์กร เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของสถาบันต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นบ่อยๆ
- เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วสร้างความเสียหาย ระยะสั้นส่งผลต่อความเชื่อมั่นขององค์กร เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย แต่มีโอกาในการเกิดไม่บ่อย
- เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลในระยะยาว ความเสียหายอาจจะไม่รุนแรงในระยะสั้น แต่บั่นทอนหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคต และมีโอกาสเกิดขึ้นบ่อย
- เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลในระยะยาว ความเสียหายอาจจะไม่ชัดเจน แต่บั่นทอนหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคต และมีโอกาสในการเกิดไม่บ่อย

ลักษณะการจัดการกับความเสี่ง

- การจัดการในลักษณะการยอมรับในความเสี่ง : ทำใจ หาแหล่งรอง
- การจัดการในลักษณะที่ทำให้ความเสี่งลดระดับความสำคัญ(รุนแรง) ลง เช่น เพิ่มทรัพยากร ขยายเวลา
- การจัดการในลักษณะการกระจายความเสี่ง
- การจัดการในลักษณะการถ่ายโอน โยกย้ายความเสี่งไปหน่วยงานอื่น
- การจัดการในลักษณะหลีกเลี่ยงความเสี่ง การเปลี่ยนขอบเขต หาผู้เชี่ยวชาญมาช่วย

Organizations that never take risks are doomed to fail.....

***But eventually,
Organizations that do not
actively manage their risks will
also fail.***

สวัสดี ความเสี่ยง

ที่รอการจัดการ